

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
Broj: 118 0 Srr 002609 21 Srr
Dana, 13.04.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članova vijeća, postupajući po tužbi I.S., advokata iz B., podnesenoj radi utvrđivanja povrede prava na suđenje u razumnom roku u predmetu Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 352665 21 P i dosuđivanja novčane naknade, na sjednici vijeća održanoj dana 13.04.2022. godine donio je

PRESUDU

Odbija se zahtjev za utvrđenje povreda prava na suđenje u razumnom roku zbog dužine trajanja parničnog postupka koji se vodi kod Osnovnog suda u Banjaluci u predmetu broj 71 0 P 352665 21 P i zahtjev da se zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku tužitelju dosudi novčano obeštećenje u iznosu od 3.000,00 KM.

Tužba se odbacuje u dijelu kojim je traženo da se rješenje Okružnog suda u Banjaluci broj 71 Zup 353283 21 Zupž od 02.11.2021. godine ukine i vrati predsjednici suda na ponovno odlučivanje ili da se isto preinači i usvoji žalba protiv rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Zup 353283 21 Zup od 20. 09.2021. godine.

Obrazloženje

Advokat I.S. je ovome sudu, pozivom na odredbu člana 21. Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/20, u daljem tekstu: ZZP), podnio tužbu za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku u predmetu Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 352665 21 P i za dosuđivanje novčane naknade. U tužbi navodi da je u navedenom predmetu tražio ubrzanje postupka i da je o tom zahtjevu pravosnažno odlučeno rješenjem predsjednika Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Zup 353283 21 Zup od 20.09.2021. godine, kojim je odbijen njegov zahtjev za ubrzanje postupka u predmetu toga suda broj 71 0 P 352665 21 P i da je njegova žalba izjavljena protiv tog rješenja odbijena kao neosnovana rješenjem predsjednice Okružnog suda u Banjaluci broj 71 Zup 353283 21 Zupž od 02.11.2021. godine. Smatra da su navedena rješenja nižestepenih sudova nezakonita iz razloga što je o njegovom zahtjevu trebalo odlučivati primjenom procesnih pravila Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju („Službeni glasnik RS broj 62/17, u daljem tekstu: ZZLK).

Traži da se donese presuda kojom će se utvrditi povreda prava na suđenje u razumnom roku, da se rješenje Okružnog suda u Banjaluci broj 71 Zup 353283 21 Zupž od 02.11.2021. godine ukine i vrati predsjednici na ponovno odlučivanje ili preinači isto rješenje tako da se usvoji žalba protiv rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Zup 353283 21 Zup od 20. 09.2021.

godine, te da mu se na ime novčanog obeštećenja zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku dosudi iznos od 3.000,00 KM.

Saglasno odredbi člana 23. stav 2. ZZP, od Pravobranilaštva Republike Srpske je pribavljeno izjašnjenje na tužbu u kojem se predlaže da se zahtjev kao neosnovan odbije iz razloga navedenih u osporenim rješenjima nižestepenih sudova o odbijanju zahtjeva za ubrzanje postupka, imajući u vidu postupanje prvostepenog suda od prijema tužbe dana 29.06.2021. godine do 07.07.2021. godine kada je tužitelj podnio zahtjev za ubrzanje postupka, koje se ne može smatrati neopravdanim odugovlačenjem postupka u smislu ZZP.

Od Osnovnog suda u Banjaluci je zatražen i pribavljen predmet broj 71 0 P 352665 21 P, saglasno odredbi člana 23. stav 1. ZZP, u vezi s kojim je i podnesena tužba za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku i dosuđivanje novčane naknade.

Uvidom u taj predmet utvrđeno je da je tužitelj 13.11.2020. godine, tužbom podnesenom Okružnom privrednom sudu u Banjaluci zahtijevao da se obaveže Republika Srpska da mu na ime naknade štete isplati iznos od 63.200.000,00 KM. Zahtjev za naknadu štete je obrazložio navodima, da je presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 095874 19 Rev od 10.01.2020. godine rezultat teške i namjerne povrede zakona, donesena suprotno ranijim stavovima istog suda na koje se pozvao u toj presudi, čime je njemu nanesena materijalna šteta u iznosu koji zahtjeva tužbom. Okružni privredni sud je 23.11.2020. godine dostavio tužbu na odgovor tuženoj, te po prijemu odgovora na tužbu (07.12.2020. godine) i izjašnjenja tužitelja na taj odgovor (14.12.2020. godine) zakazao ročišta za 08.02.2021. godine, koje je odloženo zbog objektivne nemogućnosti tužitelja da prisustvuje tom ročištu i za 25.03.2021. godine nakon kojeg je po zahtjevu tužene 05.04.2021. godine doneseno rješenje o isključenju postupajućeg sudije u tom predmetu. Nakon toga, tužitelj je podneskom od 17.05.2020. godine predložio da Okružni privredni sud u Banjaluci spis ustupi na nadležnost Osnovnom sudu u Banjaluci, a Okružni privredni sud u Banjaluci se rješenjem broj 57 0 Ps 133934 20 Ps od 01.06.2021. godine oglasio stvarno nenadležnim i spis dostavio na postupanje Osnovnom sudu u Banjaluci. Nakon što je Osnovni sud u Banjaluci primio spis 29.06.2021. godine i evidentirao ga pod brojem 71 0 P 352665 21 P tužitelj je dostavio urgenciju za uzimanje u rad tog predmeta (02.07.2021. godine), a potom i zahtjev za ubrzanje postupka (06.07.2021. godine), o kojem je nakon izjašnjenja postupajućeg sudije (26.08.2021. godine) predsjednik suda zahtjev odbio (20.09.2021. godine), a blagovremenu žalbu tužitelja odbila predsjednica Okružnog suda u Banjaluci (02.11.2021. godine). Osnovni sud u Banjaluci je po tužbi za naknadu štete održao više ročišta (13.10.2021., 17.01.2022. godine i 07.03.2022. godine). Prema stanju spisa na posljednjem ročištu zaključena je glavna rasprava i do dana dostavljanja spisa ovome sudu (06.04.2022. godine) odluka nije donesena.

Zaštita prava na suđenje u razumnom roku, kao i pravo na pravično zadovoljenje zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, koje se ostvaruje u sudskom postupku na način i pod uslovima propisanim zakonom, regulisano je naprijed navedenim ZZP. Pravo na „suđenje u razumnom roku“ je sastavni element prava na pravično suđenje sadržano u odredbi člana 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija), kao i u odredbi člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine. Okončanje postupka u razumnom roku je osnovno ljudsko pravo koje je vezano za efikasno sprovođenje pravde kod odlučivanja „o građanskim pravima i obavezama“ i o „krivičnoj optužbi“. Razuman rok je objektivno potrebno vrijeme da se odluči o nekom pravu ili obavezi i takva odluka izvrši, odnosno da se utvrdi osnovanost krivične optužbe protiv nekoga.

Iz naprijed opisanog činjeničnog stanja i toka postupka, od podnošenja tužbe sudu za naknadu štete dana 13.11.2020. godine do zaključenja glavne rasprave u predmetu Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 352665 21 P dana 07.03.2022. godine, proizlazi da nisu ispunjeni uslovi za usvajanje zahtjeva, kakve ima u vidu odredba člana 19. i 26. stav 1. ZZP, za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku i za dosuđivanje novčane naknade.

S obzirom na datum podnošenja tužbe 13.11.2020. godine, kada je pokrenut postupak za naknadu štete, te dan završetka tog postupka 07.03.2022. godine u predmetu Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 352665 21 P, nema sumnje da taj postupak nije nerazumno dugo trajao (ukupno 16 mjeseci i 7 dana).

Razumnost dužine trajanja postupka mora se ocjeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta vodeći računa o kriterijima propisanim odredbom člana 5. ZZP a to su: složenost predmeta u činjeničnom i pravnom smislu, ponašanje suda i drugih republičkih organa uprave, organa jedinica lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, ponašanje podnosioca pravnog sredstva i značaj predmeta za podnosioca pravnog sredstva.

U pogledu složenosti predmeta ovaj sud smatra da isti nije složen u činjeničnom, a ni u pravnom smislu.

Ocjenjujući ponašanje sudova pred kojim je vođen postupak, može se zaključiti da su oba suda od početka preduzimala procesne radnje (slanje tužbe na odgovor i održavanje ročišta) s tim da između pojedinih procesnih radnji nije bilo dužih perioda.

Ponašanje tužitelja i njegovi zahtjevi da se postupak ubrza upućuje na zaključak da taj predmet za njega ima neki poseban značaj, što se saglasno odredbi člana 5. tačka 4) ZZP, uzima kao jedan od kriterija za ocjenu trajanja suđenja u razumnom roku i određivanja novčanog obeštećenja.

Suprotno tvrdnji tužitelja, ne radi se o predmetu za koji je zakonom propisano da je hitne prirode, odnosno o predmetu na koji bi se trebalo primjenjivati procesna pravila ZZLK, iz razloga koje su pravilno naveli nižestepeni sudovi u rješenjima povodom zahtjeva tužitelja za ubrzanje postupka, koja u potpunosti kao pravilna prihvata i ovaj sud.

Na temelju izloženog, ovaj sud smatra da ukupna dužina trajanja predmetnog postupka nije prekršila pravila iz člana 6. Evropske konvencije, te da u konkretnom predmetu nije došlo do kršenja prava tužitelja na „suđenje u razumnom roku“ kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, iz razloga koje su pravilno naveli nižestepeni sudovi i zbog toga su pravilno odbili zahtjev za ubrzanje postupka. Slijedom navedenog neosnovan je i zahtjev tužitelja za utvrđenje povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Zbog nepostojanja povrede prava na suđenje u razumnom roku u predmetu Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 352665 21 P, nije bilo osnova ni da se tužitelju po tom osnovu u ovom sudskom postupku dosudi novčano obeštećenje iz odredbe člana 27. ZZP, koje je zahtijevao u iznosu od 3.000,00 KM.

Slijedom izloženog, o dijelu zahtjeva za utvrđenje povrede prava na suđenje u razumnom roku i novčano obeštećenje, odlučeno je kao u izreci, na osnovu odredbe člana 24. stav 1. ZZP.

Pored zahtjeva o kojima je naprijed meritorno odlučeno, tužbom je traženo da se rješenje Okružnog suda u Banjaluci broj 71 Zup 353283 21 Zupž od 02.11.2021. godine ukine i vrati predsjednici suda na ponovno odlučivanje ili da se isto preinači i usvoji žalba protiv rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Zup 353283 21 Zup od 20. 09.2021. godine (bez određenog prijedloga odluke).

Budući da su odredbom člana 19. ZZP decidno propisane vrste pravičnog zadovoljenja zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku koja se mogu ostvariti tužbom, proizlazi da se tužbom ne mogu pobijati rješenja donesena po zahtjevu za ubrzanje određenog postupka (što je i logično jer bi to po svojoj pravnoj prirodi bio vanredni pravni lijek koji također nije dozvoljen u postupku po zahtjevu za ubrzanje postupka), slijedom čega je tužbu u tom dijelu valjalo odbaciti.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić